

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Yttrande över betänkandet Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34)

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på betänkandet *Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg* (SOU 2020:34).

Universitetet tillstyrker i stort förslagen i betänkandet men har synpunkter i enskilda delar, vilka redovisas i det följande.

Kommentarer till specifika förslag

Stockholms universitet tillstyrker utredningens förslag (avsnitt 4.5.1, s. 144) att antagningen till Vidareutbildning av lärare (VAL) bör breddas, men föreslår en omformulering av kravet att en sökande ska ha varit anställd i minst åtta år som lärare för att kunna gå den kortare utbildningsvägen inom VAL. Kravet bör enligt universitetet vara att den sökande ska, inom ramen för en anställning, ha medverkat i undervisningen i fritidshemmet under minst åtta år.

Universitetet instämmer i utredningens bedömning (avsnitt 4.6, s. 148) om behovet av en översyn av grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i fritidshem, och vill föreslå att utbildningen efter revision förlängs med åtminstone en termin. Som utredningen lyfter fram anser även universitetet att utbildningen ska innehålla kurser på avancerad nivå för att öka vetenskapligheten och i förlängningen skapa forskningsmöjligheter för lärare i fritidshem. Universitetet tillstyrker även utredningens förslag om tydliggörande av ansvarsfördelningen inom verksamheten (avsnitt 4.6.1, ss. 149f.). Det är väsentligt att tydliggöra att det är lärare med legitimation mot arbete i fritidshem som har ansvar för undervisning, omsorg och övrig verksamhet i fritidshemmet.

Stockholms universitet instämmer i att det systematiska kvalitetsarbetet behöver förstärkas (avsnitt 5.7, s. 161) och vill framhålla att det stödmaterial för kvalitetsutveckling som Skolverket föreslås ta fram bör betona just kvalitetsutveckling och omfatta både huvudman och enhet. Universitetet instämmer vidare i utredningens resonemang (avsnitt 5.3, ss. 156ff.) om utvecklande av särskilda kvalitetsnormer som betonar fritidshemmets egenvärde, och vill understryka vikten av att hitta en kreativ lösning till dilemmat att utvärdera en verksamhet som ska leda till utveckling och lärande utan att bedöma individuella elever.

Stockholms universitet ger också sitt stöd till utredningens förslag (avsnitt 5.9, s. 164) att Skolverket ska utveckla samverkan kring fritidshemssamordnare med de regionala utvecklingscentrum (RUC). Förslaget kan emellertid kompletteras med att de huvudmän som får bidrag till fritidshemssamordnare själva ska bekosta insatsen under viss tid. Erfarenheten har visat att dessa tjänster ofta är de första att försvinna när den ekonomiska situationen kräver åtstramning.

Stockholms universitet stöder utredningens förslag (avsnitt 8.4, ss. 224ff.) om lokaler och elevgruppers sammansättning samt att Skolverket ska ta fram riktlinjer för verksamheten rörande dessa aspekter. Universitetet instämmer i att bedömningen (avsnitt 8.2.1) att underdimensionerade lokaler ”innebär trängsel vilket kan ge fysiologiska negativa effekter som hyperaktivitet, minskad uppmärksamhet, aggressivitet och försämrat lärande” men önskar tillägga att detta inte endast ska kopplas till individen utan även till gruppen.

Universitetet önskar betona vikten av en egen hemvist för fritidshemmet och föreslår därför att begreppet *ändamålsenliga lokaler* (avsnitt 8.4.1, s. 224) ändras till *egna lokaler* eller att lokaler på skolor ska organiseras på ett sådant sätt att fritidshemmet kan använda dessa under fritidstid.

Utredningen föreslår (avsnitt 9.3.1, s. 239) att 14 kap. 6 § skollagen ska kompletteras med meningen ”Elever som behöver stöd för att nå de kunskapskrav som minst ska nås kan erbjudas utbildning i fritidshemmet”. Stockholms universitet vill betona vikten av att detta inte ska tolkas som läxläsning i fritidshemmet.

Avslutningsvis hade universitetet generellt gärna sett en tydligare betoning på de viktiga delarna omsorg och lek utgör i fritidshemmets uppdrag.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Clas Hättestrand, och universitetsdirektör Eino Örnfeldt. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Rikard Skårfors, Ledningssekretariatet (protokollförare).